

Bioètica

Codi: 43834

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4316227 Filosofia Aplicada	OB	0	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Irene Gómez Franco

Correu electrònic: Irene.Gomez.Franco@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Equip docent extern a la UAB

Anna Quintanas

Prerequisits

És recomanable que els i les estudiants tinguin coneixements d'anglès i francès per a poder accedir directament a algunes de les fonts bibliogràfiques que es tractaran al llarg del curs.

Objectius

La bioètica és la disciplina que, aplicant una perspectiva ètica raonada, s'ocupa dels problemes relatius a la vida (la vida humana i el seu bé-estar, però també altres formes de vida com seria la dels animals no humans).

En aquest mòdul s'analitzaran les qüestions i controvèrsies actuals de la bioètica des d'una perspectiva ampliada.

En primer lloc, es traçarà un mapa històric-conceptual per a passar, en un segon moment, a examinar temes relacionats amb el naixement i la mort, la justícia social, els drets de les persones no nascudes i les futures generacions, les relacions entre biopolítica i bioètica, i la salut global. L'objectiu últim és que els i les estudiants reflexionin sobre el que "ens devem els uns als altres", sobre la concepció de la persona i la seva vinculació amb la democràcia en les societats plurals, i els desafiaments bioètics que a la vida i la mort planteja els avanços de la tecnociència i l'estructura de l'acció humana en l'anomenada era del "Antropocè".

Competències

- Analitzar críticament i sintetitzar informació obtinguda d'un article o monografia especialitzada, així com informació de qualitat distribuïda per Internet.
- Identificar i descriure els elements teòrics rellevants en la recerca ètica contemporània, especialment aquells associats a la qüestió del bé, la justícia i les implicacions polítiques.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.

- Que els estudiants sàpiguin comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
- Reconstruir i analitzar críticament les posicions dels principals investigadors actuals en filosofia de cada una de les branques centrals del màster (ciència, art, política), i utilitzar-ne les categories i el lèxic característics.
- Valorar críticament les implicacions sobre la condició humana de les noves formes ideològiques, polítiques, econòmiques i tecnològiques que actuen en el món contemporani.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament i sintetitzar informació obtinguda d'un article o monografia especialitzada, així com informació de qualitat distribuïda per Internet.
2. Aplicar al treball de casos els continguts teòrics de les ètiques contemporànies a les problemàtiques biomèdiques, clíniques i assistencials.
3. Aplicar la terminologia bioètica a les problemàtiques normatives referents a l'ecologia i l'ètica assistencial.
4. Aplicar les teories ètiques a les problemàtiques de l'àmbit del medi ambient i la sostenibilitat.
5. Aplicar les teories ètiques als contextos dels avenços biotecnològics i de les polítiques públiques de salut.
6. Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
7. Que els estudiants sàpiguin comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
8. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.

Continguts

1. Introducció a la bioètica
2. Bioètica i justícia social
3. Els drets de les futures generacions
4. El problema de la no-identitat i la noció de dany
5. Ètica biomèdica o bioètica global?
6. El rerefons biopolític de la bioètica
7. La medicalització creixent de la vida
8. L'imperatiu de la salut i la governació neoliberal

Metodologia

El mòdul s'estructura en 10 sessions de 3½ hores.

Les sessions tenen un format mixt de classe magistral i seminari. Els i les estudiants prenen part activa tant amb la seva presència com amb la seva participació: en el format de seminari, els estudiants treballaran seguint la metodologia del treball de casos pràctics.

A les classes i les tutories, les professores supervisen l'elaboració del treball de mòdul.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes i orientació seminaris	35	1,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Tipus: Supervisades			
Tutories	17	0,68	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Tipus: Autònomes			
Lectura, anàlisi i investigació	66	2,64	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Avaluació

L'avaluació serà continuada i conté tres elements: a) la presentació oral d'un tema (40% de la nota final), b) la presentació escrita d'un treball (40%) i c) la participació activa en els seminaris i debats (20% restant). La presentació oral serà sobre un tema dels primers del curs (temes 1 a 4). El treball escrit serà sobre la resta del contingut del curs (5 a 8). La participació serà avaluada per les dos docents del curs. Cada docent marcarà una data i lloc per a la revisió de les proves avaluadores. Hi haurà també una data de recuperació que serà acordada amb la Facultat.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. Les professores vetllaran perquè la/ l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació seminari i debats	20%	6	0,24	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Presentació oral d'un tema	40%	13	0,52	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Treball de mòdul	40%	13	0,52	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Bibliografia

A l'inici del curs es facilitarà una bibliografia ampliada i detallada.

Algunes obres bàsiques:

ÁVILA, I. D. (comp.), *La cuestión animal(ista)*, Ediciones desde Abajo, Bogotá, 2016.

BEISTEGUI, M. i altres, *The Care of Life. Transdisciplinary Perspectives in Bioethics and Biopolitics*, Rowman and Littlefield, London, 2015.

CAMFIC (Societat Catalana de Medicina Familiar i Comunitària), *Malalts de salut? Reflexions al voltant de les noves demandes i les respostes del sistema sanitari*, vol. 24, Suplement 1, 2on trimestre 2006.

CBC (Comité de Bioética de Catalunya), *La qualitat en els comités d'ètica assistencial*, Barcelona, 2013.

CCBC (Comitè Consultiu de Bioètica de Catalunya), *Jornada de debat. La medicalització creixent de la vida*, Generalitat de Catalunya, Departament de Salut, 2007.

DOVE, E. S. i altres, "Beyond individualism: is there a place for relational autonomy in clinical practice and research?", *Clinical Ethics*, 2017, pp. 1-16.

GÓMEZ, I., *Deudas pendientes*, CSIC - Plaza y Valdés, Madrid, 2020.

LECAROS, J. A., "Ecological ethics: the road of responsibility towards global bioethics", *Ramon Llull Journal*, nº 4, 2013, pp. 201-215.

LÓPEZ DE LA VIEJA, M^a. T., "Bioética feminista", *Dilemata*, año 6, nº 15, 2014, pp. 143-152.

MARSICO, G., *Bioética: voces de mujeres*, Narcea S. A. Ediciones, Madrid, 2003.

PARFIT, D. *Razones y personas*, Antonio Machado Libros, Madrid, 2004.

PICHOT, A., *La société pure. De Darwin à Hitler*, Flammarion, París, 2000.

QUINTANAS, A. (ed.), *El trasfondo biopolítico de la bioética*, Documenta Universitaria, Girona, 2013.

ROSE, N., *Politics of life itself: biomedicine, power and subjectivity in the twenty-first century*, Princeton University Press, Princeton, 2006.

SAVULESCU, J., *¿Decisiones peligrosas?*, Madrid: Tecnos, 2012.

SANDEL, M., *Contra la perfección*, Barcelona: Marbot, 2007.

VALLS-LLOVET, C., *Mujeres, salud y poder*, Ediciones Cátedra, Madrid, 2016.

V.A.V.A., *Bioética y feminismo. Estudios multidisciplinares de género*, Ediciones Universidad de Salamanca, Salamanca, 2006.

WILKINSON, R. y PICKETT, K., *Desigualdad. Un análisis de la (in)felicidad colectiva*, Madrid: Turner, 2009.

WILLIAMS, L., "Human ecology, bio-ethics and Human rights in the anthropocene", *Studia Bioethica*, vol. 8, nº 2, 2015, pp. 25-35.

Programari

No escau.